

STEUNPUNT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN 2007 – 2011

Nota over de samenwerking met hogescholen in het kader van programma 1 en 2 juni 2009

OPDRACHT

Het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG) is een van de veertien Vlaamse steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek. In opdracht van Vlaams Minister van WVG voert het steunpunt onderzoek uit dat hem kan ondersteunen in het voeren van een slagkrachtig, innovatief, effectief en inclusief beleid.

SWVG is een consortium van onderzoeks- en expertisecentra van K.U.Leuven, UGent, VUBrussel en KHKempen. Het onderzoek van SWVG bestaat zowel uit een meerjarenplan dat drie onderzoeksprogramma's omvat, als uit jaarlijks toegekende kortetermijnopdrachten.

ONDERZOEK

Het eerste onderzoeksprogramma, *kencijfers en monitoring*, bestaat erin drie jaar lang gegevens te verzamelen over diverse doelgroepen (0-, 6- & 12-jarigen en hun gezinnen, volwassenen, ouderen en adolescenten met een handicap). Deze cohorten en panels worden herhaaldelijk bevraagd over hun gebruik van diensten en voorzieningen, over de kwaliteit van zorg, hun tevredenheid erover en hun kwaliteit van leven. Zo wordt nagegaan hoe zij op langere termijn zorg en begeleiding zoeken en krijgen.

Met het tweede programma, *evaluatie en ontwikkeling*, wil SWVG tevens een antwoord bieden op vragen van de overheid over effectiviteit en efficiëntie. Dit programma omvat (1) een bevraging naar de prioriteiten van verschillende groepen betrokkenen omtrent de kwaliteit van zorg- en dienstverlening, (2) een stand van zaken over wetenschappelijke methodieken en instrumenten om de kwaliteit te verbeteren, en (3) de implementatie van 2 *evidence based* praktijken in Vlaanderen (Gezinnen en gezonde voeding en beweging; Een psycho-educatief lesprogramma over stress ter preventie van depressie). SWVG brengt ook een welzijns- en gezondheidseconomische cel samen die economische evaluaties uitvoert van aanbodsvormen in de gezondheids- en welzijnssector.

Centraal in het *juridische en institutionele kader*, het derde programma, staat de vraag naar juridische garanties en mogelijkheden om de zorg ten behoeve van de cliënt zo kwaliteitsvol mogelijk juridisch te ondersteunen, met aandacht voor zorgethische gevoeligheden en in een Europees kader. Ook de verhouding tussen de overheid en de zorgaanbieders en voorzieningen is het voorwerp van onderzoek. De institutionele aanpak vanuit bestuurskunde zorgt voor een vernieuwende kijk op de bestaande beleidsuitvoering binnen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door het zorgaanbod integraal en *bottom up* te bestuderen.

Jaarlijks voert SWVG enkele kortetermijnopdrachten uit, geselecteerd door de minister. Tot op heden gaat het om:

- Effectevaluatie spreekuur volgens de methodiek van Triple P (opvoedingsondersteuning);
- Validatie van een protocol vraag- en aanbodverheldering voor de preventieve gezinsondersteuning van Kind en Gezin;
- Deugdelijk Bestuur in de non-profit welzijns- en gezondheidssector;
- Toekomstig ziekenhuislandschap in Vlaanderen in verhouding tot de eerste lijnshulpverlening;
- Evaluatie van time-outprojecten in de Bijzondere Jeugdzorg;
- Opvang en begeleiding van personen met een verstandelijke handicap, geïnterneerd in een gevangenis;
- Ontwikkeling van een zelfevaluatie-instrument voor CGG;
- Prevalentie en preventie van suïcide in Vlaanderen;
- Modelontwikkeling voor de economische evaluatie van welzijns- en gezondheidsprojecten en projectplannen;
- Evaluatie van het gebruik van de kinderopvang in Vlaanderen.

DE PROMOTOREN EN PARTNERS VAN HET STEUNPUNT

K.U.Leuven

Prof. Dr. Chantal Van Audenhove, Lucas en ACHG

Prof. Dr. Hans Grietens, Centrum voor Gezins- en orthopedagogiek

Prof. Dr. Johan Put, Instituut voor Sociaal recht

Prof. Dr. Anja Declercq, Lucas

UGent

Prof. Dr. Lea Maes, Vakgroep maatschappelijke gezondheidkunde

Prof. Dr. Jan De Maeseneer, Vakgroep Huisartsgeneeskunde en eerstelijnsgezondheidszorg

Prof. Dr. Ilse De Bourdeaudhuij, Vakgroep Bewegings- en sportwetenschappen

Prof. Dr. Ann Buysse, Vakgroep Experimenteel-klinische en gezondheidspsychologie

VUB

Prof. Dr. Johan Vanderfaeillie, Vakgroep Orthopsychologie

KHKempen

Dr. Guido Cuyvers, Vlaams onderzoeks- en kenniscentrum derde leeftijd

MEER WETEN

Surf naar www.steunpuntwvg.be

SAMENWERKING MET HOGESCHOLEN

Voor de projecten (longitudinale bevestigingen) uit programma 1 wordt samengewerkt met verschillende Vlaamse Hogescholen. De concrete samenwerkingsmodaliteiten en afspraken over de publicatie van gegevens, werden telkens vastgelegd in door SWVG ontworpen samenwerkingsovereenkomsten. De betrokken studenten ondertekenden ook telkens een vertrouwelijkheidsovereenkomst. Voor de respectieve projecten gaat het om:

JOnG! (Onderzoek naar Jeugd, Ontwikkeling en Opvoeding, Gezondheid en Gedrag)

Studenten van onderstaande hogescholen werden ingezet voor het afnemen van interviews bij (anderstalige) gezinnen. De betrokken studenten van de twee eerste hogescholen kregen hiervoor data ten behoeve van hun scriptie-onderzoek.

- Lessius, toegepaste psychologie (scripties)
- Ehsal, orthopedagogie (scripties)
- Hogeschool Gent, vertaler/tolk (huisbezoeken bij Russische gezinnen)

Deze samenwerkingen zijn vlot verlopen. De scripties worden eerstdaags bij de promotoren van JOnG! Verwacht.

VRAAG (Vlaams Regio-onderzoek bij Adolescenten met een hAndicap en hun Gezin)

Een hogeschool heeft een PWO verkregen over onderzoek bij adolescenten met een handicap. Zij werven respondenten uit de steekproef van het VRAAG-onderzoek en ondersteunen in ruil daarvoor de dataverzameling van VRAAG. Het betreft:

- EHSAL, orthopedagogie

Er is een grote bereidheid om 10% van de PWO-tijd in VRAAG te investeren. Alleen de trage opstart van het project schuift deze samenwerking vooruit (zomer en najaar 2009).

KANS (Kwetsbaarheid Aanpakken in de Samenleving)

In het kader van de bevestiging van volwassenen werden door de hogeschool studenten ingezet om de mensen thuis te interviewen. Het interview kreeg een plek in het curriculum, meestal als praktijkoefening bij een opleidingsonderdeel (methoden van onderzoek).

- Lessius, toegepaste psychologie
- Provinciale Hogeschool Limburg, verpleegkunde en ergotherapie
- Xios, sociaal-agogisch werk
- Katholieke Hogeschool Leuven, sociaal werk
- KHKempen, sociaal werk
- KdG Antwerpen, sociaal werk
- Howest, sociaal werk, verpleegkunde en toegepaste psychologie
- Katho Kortrijk, vroedkunde en verpleegkunde
- IPSOC Kortrijk
- Hogent, ergotherapie en sociaal-agogisch werk
- HIEPSO Kortrijk, sociaal werk

De hogescholen waren enthousiast over het initiatief, en zien vooral de meerwaarde van een samenwerking die verschillende jaren kan duren. De wederzijds investeringen leveren dan iets op.

Er zijn enkele problemen:

- Door de trage inclusie van respondenten konden niet alle hogescholen van voldoende adressen voor interviews voorzien worden. Dit betekent niet dat hogescholen hun medewerking voor volgende bevestigingsgolven opzegden.
- De opvolging door docenten van de interviews (uitdelen van adressen en vragenlijsten, verzamelen ingevulde vragenlijsten, ...) vraagt grote bijkomende inspanningen. Docenten zien dit liever opgenomen door medewerkers van SWVG.
- In sommige hogescholen zou men graag een vergoeding (forfaitair of voor transport) voor de studenten verkrijgen. Dit is echter niet mogelijk voor SWVG.

VoZs (Vlaamse Ouderenzorgstudie)

In het kader van de bevestiging van ouderen werden door de hogeschool studenten ingezet om de mensen thuis te interviewen. Het interview kreeg een plek in het curriculum als praktijkoefening bij een opleidingsonderdeel (methoden van onderzoek).

- Provinciale Hogeschool Limburg, departement Ergotherapie

In deze samenwerking waren een training van de studenten en een evaluatie van de oefening voorzien. Het hele proces werd bijzonder positief geëvalueerd. In de toekomst wordt deze samenwerking herhaald.

EERSTE ERVARINGEN MET DE SAMENWERKING

De hogescholen vinden de samenwerkingsformule over het algemeen boeiend omdat de onderzoekscompetenties van professionele bachelors erdoor toenemen. Voor de universiteit is dit een meerwaarde omdat op die manier de kritische massa rond beleidsgerichte onderzoeksthema's kan toenemen en dat er een wisselwerking ontstaat tussen meer fundamenteel onderzoek en meer toepassingsgericht onderzoek binnen het kader van het PWO-onderzoek. Zo ontstaan nieuwe meer fundamentele onderzoeksvragen en krijgt de bestaande evidentie meer valorisatiekansen. We zijn er tevens van overtuigd dat de basisgegevens die in registraties en kwaliteitsevaluaties in het werkveld verzameld worden op termijn aan betrouwbaarheid zullen winnen, doordat de professionele bachelors ook ervaring hebben met onderzoek.